

**PANEVĖŽIO ALFONSO LIPNIŪNO PROGIMNAZIJOS
UGDYMO KARJERAI ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Panevėžio Alfonso Lipniūno progimnazijos (toliau – Progimnazija) ugdymo karjerai organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato karjeros paslaugų teikimo Progimnazijoje tvarką.
2. Progimnazija teikia ugdymo karjerai paslaugas joje besimokantiems mokiniams.
3. Ugdymas karjerai Progimnazijoje organizuojamas ir vykdomas vadovaujantis Ugdymo karjerai programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. V-72, Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių profesinio orientavimo programa, patvirtinta Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2018 m. rugpjūčio 30 d. sprendimu Nr. 1-265, Progimnazijos parengtais pradinio ir pagrindinio ugdymo programų ugdymo planais ir šiuo Aprašu.
5. Ugdymo karjerai tikslas – veiksmingai ugdyti ir sudaryti sąlygas visiems mokiniams ugdytis karjeros kompetencijas, palaikyti mokinius, jiems pažįstant, kuriant ir realizuojant save. Karjeros kompetencijos yra bendrosios asmeninės kompetencijos dalis, glaudžiai susijusi su kitomis bendrosiomis ir dalykinėmis kompetencijomis.
6. Ugdymas karjerai apima keturias ugdymo sritis: savęs pažinimo, karjeros galimybių pažinimo, karjeros planavimo ir karjeros įgyvendinimo.
7. Ugdymo karjerai uždaviniai:
 - 7.1. sudaryti sąlygas ir siekti, kad kiekvienas mokinys savęs pažinimo srityje įgytų kompetencijų, pažintų ir priimtų save – savo asmenybės ypatumus, asmenybę kaip visumą ir asmenybės ypatumų sąsajas su karjera;
 - 7.2. sudaryti sąlygas ir siekti, kad kiekvienas mokinys pažintų socialinę aplinką, socialinius vaidmenis ir jų poveikį asmeninei karjerai;
 - 7.3. sudaryti sąlygas ir siekti, kad kiekvienas mokinys karjeros galimybių pažinimo srityje rastų ir veiksmingai naudotų karjeros informaciją, pažintų mokymosi visą gyvenimą ir darbo pasaulio galimybes, įvairovę ir kaitą;
 - 7.4. sudaryti sąlygas ir siekti, kad kiekvienas mokinys karjeros planavimo srityje keltų gyvenimo ir karjeros tikslus, gyvenimo ir karjeros tikslų planavimui ir realizavimui pasitelktų asmeninės vizijos ir (ar) karjeros plano instrumentus, priimtų karjeros sprendimus.
8. Ugdymas karjerai remiasi šiais pagrindiniais principais:
 - 8.1. aktyvaus mokinio vaidmens – kai mokinys tampa esminiu, kuriančiu ugdymo proceso veikėju, tam sudaromos palankios sąlygos, sužadinamas intensyvus mokymasis;
 - 8.2. laisvo pasirinkimo ir asmeninės atsakomybės už karjeros sprendimus – kai asmuo skatinamas savarankiškai pasirinkti ir įgyvendinti geriausias savo karjeros vystymo galimybes, priimti su mokymosi ir darbu susijusius sprendimus, sudaromos galimybės juos grįšti net ir gilios

- nuojautos ar vidinio tikėjimo, didelio potraukio argumentais. Turėdamas laisvę rinktis, asmuo taip pat prisiima atsakomybę už savo pasirinkimą;
- 8.3. individualizavimo – kai ugdymas vykdomas, atsižvelgiant į individualius asmenų poreikius, interesus, amžiaus tarpsnio ypatumus;
 - 8.4. bendradarbiavimo ir mokymosi vieniems iš kitų;
 - 8.5. reflektivaus mokymosi – kai skatinamas nuolatinis savo patirties, jausmų, minčių ir veiklos apmąstymas, susiejimas ir panaudojimas mokymuisi;
 - 8.6. mokymosi per patyrimą – kai ugdymo veiklos organizuojamos taip, kad mokiniai realiai galėtų save išbandyti konkrečioje situacijoje „čia ir dabar“;
 - 8.7. tęstinumo – kai užtikrinamas karjeros kompetencijų ugdymo tęstinumas, atsižvelgiant į mokinio patirtį, įgytą formalioju, neformalioju ar savišvietos būdu.

II SKYRIUS

UGDymo KARJERAI ORGANIZAVIMAS

9. Ugdymą karjerai Progimnazijoje koordinuoja Progimnazijos direktoriaus 2018 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. VĮ-295 sudaryta Ugdymo karjerai darbo grupė.
10. Ugdymo karjerai paslaugas organizuoja ir / arba teikia Progimnazijos Ugdymo karjerai centras (UKC).
11. UKC funkcijos:
 - 11.1. tiria mokinių ugdymo karjerai paslaugų poreikį;
 - 11.2. teikia ugdymo karjerai profesinio orientavimo paslaugas (informavimo, konsultavimo, į(si)vertinimo, profesinio veiklinimo) mokiniams;
 - 11.3. kaupia informaciją ir išteklius, reikalingus ugdymo karjerai veikloms organizuoti;
 - 11.4. teikia mokytojams informaciją ir kitus išteklius, reikalingus ugdymo karjerai veikloms organizuoti;
 - 11.5. neturėdamas pakankamai išteklių suteikti ugdymo karjerai paslaugas (pvz., įvertinimo, kurį atlieka psichologas), siunčia mokinius į Panevėžio jaunimo darbo centrą ir / ar kitas švietimo pagalbos institucijas, kurios teikia atitinkamas paslaugas;
 - 11.6. kaupia ir teikia savivaldybės ir kitoms institucijoms pirminę informaciją apie ugdymo karjerai paslaugų įgyvendinimą;
 - 11.7. nuolat vykdo ugdymo karjerai paslaugų savianalizę, siekiant kuo didesnio naudingumo mokiniams ir Progimnazijos bendruomenei.
12. UKC vadovauja profesijos patarėjas.
13. UKC yra Progimnazijos bibliotekoje; sudarytos sąlygos atskiroms veikloms vykdyti, informavimui skirtai medžiagai ir priemonėms laikyti; ugdymui karjerai skirti du kompiuteriai su interneto prieiga.
14. Ugdymo karjerai Progimnazijoje dalyviai: mokiniai, Progimnazijos administracija, mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai, klasių vadovai, profesijos patarėjas, mokinių šeimos, socialiniai partneriai.
15. Ugdymas karjerai įgyvendinamas per ugdymo procesą, kitas – tikslingai numatytas – veiklas:
 - 15.1. pagrindinės ugdymui karjerai skirtos veiklos:
 - 15.1.1. įvairios trukmės ir intensyvumo ugdymo karjerai seminarai, mokinių laisvai pasirenkamas ugdymo karjerai dalykas ar moduliai, kitos veiklos, kuriose karjeros kompetencijos nuosekliai ugdomos ir susiejamos kaip visuma;
 - 15.1.2. integruotas karjeros kompetencijų ugdymas (dalies karjeros kompetencijų ugdymas integruojamas ar natūraliai sutampa su dalykų programos turiniu);

15.1.3. savarankiškas mokinio darbas (palaikomas periodiškų konsultacijų), ypač kuriant ir įgyvendinant savo asmeninę viziją ir rengiant karjeros planą;

15.2. papildančios, lygiagrečiai vykdomos veiklos, ugdančios karjeros kompetencijas:

15.2.1. profesinis konsultavimas;

15.2.2. profesinis informavimas, ypač profesinio veiklinimo pažintiniai, pažintiniai patyriminiai vizitai (įmonėse, įstaigose, sektoriniuose praktinio mokymo centruose ir kt.), per kuriuos mokinys susipažįsta su tam tikra profesija ar veiklos sritimi ir pats išbando bent kelis svarbiausius profesijos ar veiklos aspektus; po profesinio veiklinimo išvykos kiekvienas mokinys pildo refleksijos lapą (2 priedas), kuris dedamas į Karjeros aplanką (portfelį).

15.3. kitos Progimnazijoje vykstančios veiklos, svarbios karjeros kompetencijoms ugdyti: ugdymas karjerai neformaliajame švietime (įvairi mokinių veikla Progimnazijoje ir už jos ribų).

16. Ugdymas karjerai organizuojamas:

16.1. pradinio ugdymo (1-4 kl.) mokiniams – integruojant ugdymo karjerai turinį į įvairių dalykų turinį, neformalųjį švietimą;

16.2. pagrindinio ugdymo pirmosios dalies (5-8 klasių) mokiniams:

16.2.1. integruojant ugdymo karjerai turinį į visų dalykų programų turinį ir neformalųjį švietimą. Mokytojai pažymi ilgalaikiuose teminiuose planuose 5-8 klasėms ne mažiau kaip 7-9 pamokas per mokslo metus, priklausomai nuo savaitinio dalyko pamokų skaičiaus, kuriose integruojama Ugdymo karjerai programa; vedant integruotas dalyko ir ugdymo karjerai pamokas;

16.2.2. per klasių vadovų veiklą, akcentuojant karjeros kompetencijų ugdymą (savęs pažinimo, karjeros galimybių pažinimo, karjeros planavimo, karjeros įgyvendinimo kompetencijas). Klasių vadovai veiklos planuose numato ugdymui karjerai ne mažiau kaip 1 klasės valandėlę per mėnesį, ne mažiau kaip 1 profesinio veiklinimo išvyką per pusmetį. Profesijos patarėjas teikia klasių vadovams metodinę pagalbą;

16.2.3. per profesijos patarėjo veiklą (karjeros pamokas, individualius ir grupinius užsiėmimus klasėse ar UKC). Klasių vadovai gali tartis su profesijos patarėju dėl atskirų užsiėmimų vedimo;

16.2.4. pasibaigus I ir II pusmečiui, dalykų mokytojai, klasių vadovai profesijos patarėjui pateikia informaciją, kaip buvo integruojamos ugdymo karjerai temos (1 priedas).

17. Ugdymą karjerai vykdo (prioriteto tvarka) dalykų mokytojai, klasių vadovai, profesijos patarėjas.

18. Veiksmingi ugdymo(si) karjerai metodai ir veiklos: savo asmeninės vizijos kūrimas ir įgyvendinimas, įvairūs aktyvaus mokymosi ir savęs pažinimo metodai, mokymosi iš patirties metodai, projektine veikla ir bendradarbiavimu grįsti mokymo(si) metodai, mokinių bendradarbiavimas, mokantis vieniems iš kitų, bendravimas ir bendri projektai su daug pasiekusiais ir savo pašaukimą atradusiais asmenimis, karjeros kompetencijoms ugdyti skirti žaidimai, ugdymas per profesinį veiklinimą, mokomąsias bendroves, savanorystę, „vaidinimai“ ir situacijų modeliavimas, pokalbiai, diskusijos ir debatai (taip pat ir su žymiais žmonėmis, tėvais), pamokančių gyvenimo situacijų ir konkrečių asmenybių gyvenimo istorijų nagrinėjimas, pasitelkiant knygas, filmus, informacines komunikacines technologijas ir kitas priemones.

19. Mokinio karjeros kompetencijų aplankas (portfelis):

19.1. skirtas kaupti informaciją, įrodymus apie įgytas kompetencijas ir patirtį, kurie gali būti reikalingi, įgyvendinant asmeninę viziją ir karjeros planą;

19.2. visi 5-8 klasių mokiniai viso ugdymo karjerai proceso metu pildo savo karjeros kompetencijų aplanką (portfelį). Mokinį konsultuoja ir padeda tvarkyti karjeros kompetencijų aplanką (portfelį) klasės vadovas, profesijos patarėjas;

19.3. karjeros kompetencijų aplanke (portfelyje) mokinys kiekvienais mokslo metais kaupia karjeros planus (galimos įvairios karjeros plano rašytinės formos), informaciją apie dalyvavimą

ugdymo karjerai veiklose, mokymąsi ir dalyvavimą neformaliojo švietimo veikloje, veiklas už Progimnazijos ribų ir savanorystės įrodymus, informaciją apie mokinio mėgstamą veiklą, interesus, anketas, apklausų lapus, nedidelius kūrybinius darbus, pažymėjimus, diplomus apie įvairius pasiekimus, foto nuotraukas ir t.t., liudijančius mokinio žinias ir gebėjimus karjeros srityje;

19.4. Mokinių karjeros kompetencijų aplankai (portfeliai) laikomi klasių vadovų kabinetuose.

20. Ugdymo karjerai Progimnazijoje stebėseną organizuoja ir vykdo (prioriteto tvarka) Progimnazijos direktoriaus pavaduotojas ugdymui, ugdymo karjerai darbo grupė, profesijos patarėjas: renka ir analizuoja duomenis apie ugdymo karjerai organizavimą, ugdymo karjerai sistemos būklę, jei reikia, inicijuoja jos pokyčius.

21. Lėšų mokinių ugdymui karjerai Progimnazijoje skiriama iš Mokymo lėšų, rėmėjų ir kitų teisėtų lėšų.

III. MOKINIŲ KARJEROS KOMPETENCIJŲ VERTINIMAS

22. Mokinių karjeros kompetencijas, jų raidą, mokinio veiklos pokyčius atspindi mokinio karjeros kompetencijų įsivertinimas, parengtas mokinio karjeros planas ir (ar) karjeros kompetencijų aplankas (portfelis).

23. Mokslo metų (ar pusmečio) pabaigoje aptariama, kaip įgyvendinti karjeros plane mokinio išsikelti konkretūs tikslai, uždaviniai ir veiksmai jiems įgyvendinti.

24. Mokiniai vertina savo ir kitų darbus, atsižvelgdami į ugdymo karjerai uždavinius.

25. Mokiniui teikiama grįžtamoji informacija grindžiama mokinio mokymosi pažanga, sunkumų nustatymu ir galimybių jiems įveikti numatymu.

Panevėžio Alfonso Lipniūno progimnazija

Ugdymo karjerai programos įgyvendinimas klasių valandėlėse ir pamokose

20__–20__ m. m. _____ pusmetis
(pirmas / antras)

Dalykas

Mokytojo vardas, pavardė

Eil. Nr.	Klasė	Data	Pagrindinė pamokos tema / Klasės valandėlė	Integruota ugdymo karjerai tema

Iš viso: pamokų / valandų.

Panevėžio Alfonso Lipniūno progimnazija

PROFESINIO VEIKLINIMO IŠVYKOS REFLEKSIJA



1. Mokinio pavardė, vardas.....
2. Klasė.....
3. Profesinio veiklinimo išvykos data
4. Kokia įstaiga aplankyta.....
5. Ką sužinojo apie aplankytą įstaigą?.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
6. Kokių profesijų žmonės dirba aplankytoje įstaigoje?
7. Ar patiko ši profesinio veiklinimo išvyka? Kodėl?.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(Mokinio parašas)